

Dominici n. 1. & 2. Quo verò ad quartam Uxori superstiti ex Bonis Mariti defuncti debitam ministerio legis in celebri *Auth. Præterea Cod. unde Vir & Uxor*, Domini perstiterunt itidem in decisif 34 ex iis, quæ in priori Decisione §. *Sed quia coram Decano* afferuntur, quæque stabilia atque inconcussa manere censuerunt. Hoc unum superaddendum existimantibus iisdem Dominis ad submovendas conqueſtiones Thomæ circa periculum dilapidationis mobilium, rerumque hæreditariarum multiplico destinatarum, ubi illæ in liberum Dominici arbitrium relinquerentur, ut scilicet administratio eidem Dominico nequaquam admenda sit, præstita tamen per eum cautione de non dilapidando, ita enim æquo jure consultum erit indemnitati alterius Partis.

Et ita conclusum fuit Partibus utrinque strenuè decertantibus, atque omiſſa cognitione, an superius firmata militare debeant etiam quoad Bona sita in Ditione Januensi, Sacro namque Auditorio tantummodò interest declarare validitatem, seu nullitatem Testamenti, relicta quoad Bona extrà Ditionem Pontificiam executionis cognitione quibus de Jure.

R. P. D. CRISPOLTO.

FAVENTINA IMMISSIONIS.

Mercurii 5. Maii 1723.

ARGUMENTUM.

Donatio facta à fratre alteri fratri quomodo comprehendat jus succedendi in emphyteusi ex pacto & providentia.

SUMMARIUM.

- 1 Donanti ad bona donata non datur regressus.
- 2 Verba comprehensiva successionis ex quocumque titulo etiam vigore contractus in donatione comprehendunt jus succedendi in emphyteusi.
- 3 Maxime si fuerint pluries repetita.
- 4 Reservatio unius successionis demonstrat alias esse donatas.
- 5 Amplia si reservationi fuit adjecta taxativa.
- 6 Item si negativa universalis.
- 7 Emphyteusis ex pacto & providentia requirit specialem mentionem ad differentiam hæreditariae. Declara ubi agitur de dispositione facta favore personæ non comprehensæ in investitura, secus si favore comprehensorum n. 12.
- 8 Donantem voluisse donare jus succedendi quod ignorabat non est verisimile.
- 9 Bona emphyteutica ex pacto & providentia non veniunt appellatione bonorum paternorum.
- 10 Clausulæ generales restringuntur ad species expressas. Limita si addita etiam verba universalis n. 14.
- 11 Dispositio bonorum emphyteuticorum inter comprehensos est licita.
- 12 Ignorantiam donantis excludit universalitas verborum.
- 13 Exceptio firmat regulam in non exceptis.
- 14 Et declarat prædicata generis esse ejusdem qualitatis cum exceptione.
- 15 Exceptio non facit comprehendendi sub regula quæ ea non facta, non comprehenderentur.
- 16 Distingue inter exceptionem dispositivæ, & de-

clarativæ sumptam.

19 Et limita si exceptio esset superflua.

20 Donatio favore certi matrimonii cum filiorum contemplatione latè intelligenda.

DECISIO XV.

Cum post obitum Fabii Naldi, Fabricius ejus filius prætenderet admitti æqualiter cum Balasso Fratre ad successionem in Prædio della via Cupa concessio ab Abbazia Classensi in emphyteusim d. Fabio pro se, filiis, & nepotibus, juxta dispositionem *Textus in cap. 1. de success. Feud.* è diverso autem Balassus occupata totius prædii possessione, illum excludere niteretur exceptione cujusdam Donationis sibi ab eodem factæ occasione certi matrimonii, nec res aliter, quam Judicis officio componi posset, fuit causæ cognitio delegata huic Sacro Auditorio tanquam in prima, appellatione remota, & cum suffragio omnium Dominorum, etiam Ponentis. Quapropter ego, cui Ponentis vicem gerere obtigit, proposui Dubium -- an sit danda immisio ad medietatem prædii positi in via Cupa, seu potius obstet donatio -- quod fuit resolutum negativè quoad primam partem, affirmativè quoad secundam.

Cujus resolutionis ratio stetit in abdicatione cujuscumque juris, quam Fabricius fecit favore Balassi per dic. donationem amplissimis hifce verbis conceptam. -- *Quindi è che d. S. Fabrizio pro riservandosi le ragioni di succedere solamente nella Primogenitura, d' eredità sudetta (nempe Jacobi Vissani) e Beni à quella sottoposti, & non aliàs aliter propter nuptias dona al sudetto Signor Balasso, e suoi figlioli da nascere dal sudetto matrimonio ogni ragione, azzione, e porzione, nella quale detto Signor Fabrizio potrebbe in qualsivoglia modo, e sotto qualsivoglia titolo succedere ne Beni, & eredità di d. Signor Fabio suo Padre, e Signora Claudia Dondinini sua Madre tanto per testamento, d' altra ultima volontà, quanto per qualunque altra disposizione etiam inter vivos, & ab intestato per qualsivoglia ragione, titolo, e capo, e causa etiam di legittima ogni azzione, ragione niuna riservatase, se non di succedere nella Primogenitura, d' eredità Vissana sudetta e Beni ad essa sottoposti --, quæ verba cum comprehendant jus succedendi in dicto Prædio emphyteutico tunc à Fabio Patre possessio, efficiunt quominus præfatus Fabricius donans ad illud valeat amplius regressum habere l. 1. ff. de donation. l. si quis argentum §. finali C. eod. Rota dec. 653. nu. 1. par. 19. rec. & in vaden. emphyteusis 7. Junii 1709. §. Quodque coram Eminentiſſimo Scotto.*

Et profectò dubitari non poterat quin sub relatis verbis comprehenderetur jus succedendi in d. Prædio emphyteutico competens Fabricio per obitum Patris, tum attempta eorum amplitudine cum expressione cujuslibet tituli etiam per contractum inter vivos, quæ minimè patitur exclusionem Juris succedendi vigore contractus emphyteutici præexistentis tempore donationis, & tribuentis jus certum de præterito, ut in durioribus terminis dixit Rota coram Priol. dec. 653. nu. 8. & seq. in rec. decis. 653. numero 8. in Romana communicationis Bonorum 7. Maii 1708. §. Quoniam coram b. m. Molines in confirmatoria 12. Aprilis 1709. §. Absque coram R. P. D. meo Aldrovando, & in Bononien. Immissionis 18. Junii 1714. §. Altera coram R. P. D. meo Cerro, potissimè cum verba, & clausulæ hujusmodi fuerint repetitæ per integram Instrumenti seriem, gemi-

geminitio enim verborum universalium dat aper-
tius intelligere, mentem proferentis fuisse com-
prehendere quidquid sub eorum significatione
3 contineri potest *Cyriac. contr. 205. num. 222. Conciol. alleg. 31. num. 45. Rota Bonon. inter re- collectas per Balducc. ad Ramon. dec. 34. nu. 32. & seqq. tom. 2. Tum, fortium quia Fabricius Donans reservavit sibi dumtaxat jus succedendi in Bonis subjectis fideicommissio Jacobi Vissani, per quam reservationem dicitur voluisse comprehendere cætera omnia, quæ non reservavit ad regulam *Text. in L. Nam quod liquidè §. finali ff. de pen. legat. l. quæsitum §. Denique ff. de fund. instruch. quam in subjecta materia expendunt Cravett. conf. 15. n. 8. Castald. consulti. 151. num. 2. Tartagl. de reserv. stat. art. 62. nu. 229. Schettin. de pact. futur. success. par. 3. sect. 4. quæst. 3. n. 51. Rota inter re-collectas per Balducc. ad Ramon. dec. 10. n. 17. tom. 4. decis. 61. nu. 11. & dec. 104. n. 12. coram Benincasa, & in Mantiss. ad Card. de Luc. lib. 10. dec. 75. n. 5. tom. 3.**

Crescitque vis hujus reservationis propter dictio-
nem illam *Solamente ibi, riservandosi se ragioni di succedere Solamente nella Primogenitura, d' eredità sudetta*, nec non propter negativam universalem ibi, *niuna riservatase se non di succedere nella Primogenitura d' eredità Vissana*, utraque enim includit in Donatione omnia alia jura præter illud, quod fuit specialiter reservatum, ut de prima, Rota dec. 426. n. 5. par. 2. & dec. 391. n. 3. par. 13. rec. & de secunda in *Novarien. Præcedentiæ 11. Decembris 1713. §. Non attempta coram b. m. Barbadoico.*

Non relevante responsione, quòd jus succedendi in emphyteusi ex pacto, & providentia, quale est prædium, de quo agitur, non veniat sub clausulis generalibus donationis, vel ex quo requirit specialem mentionem ad differentiam emphyteusis hæreditariæ, quæ illam non exigit, prout distinguendo tradunt *Bart. in l. ut jurisjurandi §. si libertus ff. de oper. libert. Cancer. var. ref. cap. 15. de renunc. num. 122. & sequen. Rosenthal. de feud. cap. 7. conclus. 22. nu. 8. & sequen. Gallerat. de renunc. tom. 1. lib. 4. cap. 2. num. 48. vers. non comprehendit Donad. eod. tract. lib. 1. cap. 5. per tot. Torr. de pact. futur. success. lib. 2. cap. 38. nu. 12. & seqq. Rota coram Coccin. dec. 680. n. 1. in rec. dec. 245. n. 8. & dec. 317. n. 1. & seqq. par. 15. & dec. 44. n. 12. par. 16. Vel quia de eo certior non esset Fabricius, quem proinde verisimile non est illud donare voluisse. Fontanell. dec. 397. n. 20. Rota coram Bich. dec. 7. n. 20. in rec. dec. 735. num. 23. par. 18. & in Ravennaten. Donationis 20. Martii 1722. §. Hoc autem coram R. P. D. meo Cerro; Vel demum quia in Donatione actum fuerit de Bonis, & hæreditate paterna, & materna, quorum appellatione non continentur emphyteutica Bona ex pacto, & providentia, quæ in filios non transeunt uti Paterna, aut Materna, sed illis obveniunt uti propria ex lege Investituræ eos directè vocantis*

9 *Paris. conf. 12. num. 56. & seqq. lib. 1. Michalor. de frat. par. 3. cap. 41. num. 88. Rota coram Coccin. dec. 649. n. 23. & plenè coram Manzaned. dec. 166. per totam. Quamobrem clausulæ universales restringendæ sint ad species Bonorum, & hæreditatum personarum expressarum, non verò trahendæ ad diversas, Michalor. de Fratib. par. 3. cap. 41. numero 8. Rot. dec. 23. nu. 24. par. 15. dec. 375. n. 11. par. 17. rec. & in Romana Immissionis 6. Decembris 1715. §. Adeo ut coram R. P. D. meo Foscaro.*

Enim verò fuit animadversum, personas à Fabricio vocatas in Donatione esse comprehensas in Investitura, & proximè in illa successuras, quarum favore ei permittebatur de dicto prædio quomodocumque disponere ad *Text. in cap. 1. §. et si clientulus de alienat. feud. Cravett. conf. 286. n. 6. Aldobrandin. conf. 15. nu. 48. lib. 1. Michalor. de Frat. par. 3. cap. 41. num. 86. Rot. coram Coccin. dec. 671. n. 3. & in rec. dec. 401. n. 16. & 17. par. 13. Hoc autem posito consequens erat, ut jus succedendi in eodem Prædio includeretur sub verbis universalibus in Donatione appositis, citra quod necessaria esset mentio specialis, eo dumtaxat casu à Doctoribus desiderata, quo verba sint merè generalia, & dispositio sit favore non comprehensorum ad evitandam penam caducitatis, ut firmiter tenent *Natt. conf. 159. nu. 25. Cravett. conf. 256. nu. 6. Fab. de Ann. conf. 120. num. 22. Cyriac. contr. 205. nu. 222. Gallerat. de renunc. tom. 1. lib. 4. cap. 2. sub n. 48. Rosenthal. de feud. cap. 7. concl. 22. n. 16. Schettin. de pact. fut. success. par. 3. sect. 4. quæst. 3. nu. 48. & sequen. Gob. de Feud. quæst. 6. nu. 83. Hodiern. ad Surd. dec. 11. n. 1. & sequen. Posth. dec. Bonon. 50. n. 3. Rota coram Coccin. decis. 671. n. 3. & in rec. 218. num. 27. par. 11.**

Quinimò hæc universalitas verborum reddit etiam inalegabilem excusationem petitam ab ignorantia, cum præsumptio sit, Fabricium loquentem fermone universali, & effuso cogitasse de iis, ad quæ talis loquendi modus extendi poterat, *Conciol. alleg. 31. nu. 50. Donad. de renunc. lib. 1. cap. 3. nu. 4. Gratian. discept. 346. n. 15. & duobus sequen. Rota inter re-collectas per Balducc. ad Ramon. dec. 10. n. 25. & 26. tom. 4. coram Benincasa dec. 208. n. 11. & in Tyburtina renunciatio- nis 19. Januarii 1722. §. Dicere coram R. P. D. meo Foscaro, itidemque nullius momenti facit esse restitutionem habitam ad bona paterna, & materna, quia bonorum paternorum appellatione cum adjectione verborum universalitatem causarum, & titularum denotantium, comprehenduntur omnia à Patre possessa etiam titulo resolu- bili, & sic emphyteusis ex pacto, & providentia, prout pro sequendo relatam distinctionem inter verba universalis, & verba generalia, ac dispositionem favore personæ capacis, & alteram favore extranei ultra superius allegatos §. *enim ve- 14 rò* probant *Dec. conf. 389. erga finem Natta conf. 159. sub n. 24. & n. 30. cum aliis apud Schettin. de pact. fut. success. par. 3. sect. 4. quæst. 3. nu. 48. Rot. Bonon. inter re-collect. per Balducc. ad Ramon. dec. 34. n. 32. & sequen. tom. 2.**

Apprimè de cætero intelligentiam hanc verificante dicta reservatione solius juris succedendi in Bonis subjectis Primogenituræ Jacobi Vissani facta à Fabricio in donatione, nam sicuti ille specialiter præservavit ipsi Fabricio Bona fideicommissi Vissani, quæ non erant strictè, & propriè Paterna, quia à Patre possidebantur titulo resolu- bili, & post ejus obitum in filios jussu testatoris transferenda erant, ita declaravit fuisse in dona- tione inclusa omnia alia jura, & Bona, quæ simili titulo temporali investituræ ex pacto, & providentia, tunc idem Pater retinebat, exceptio enim est de contentis sub regula, illamque firmat in casibus non exceptis l. 1. §. sed excipiuntur ff. *de Fer. Nat. conf. 159. n. 31. Ramon. conf. 95. n. 56. Gob. consult. 82. n. 33. Rota coram Comit. dec. 165. nu. 14. coram Bich. dec. 337. nu. 9. coram Benincasa dec. 61. nu. 12. & 13. & in rec. dec. 410. nu. 9. par. 19. & declarat prædicata generis esse*